EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2024 10 18
COM(2024) 471 final

2024/0259 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl Europos Sąjungos ir Uzbekistano Respublikos tvirtesnio partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimo pasirašymo Europos Sąjungos vardu

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

- **Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai**

Pridedamas pasiūlymas yra teisinė priemonė, kuria įgaliojama pasirašyti Europos Sąjungos ir Uzbekistano Respublikos tvirtesnį partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimą (toliau – tvirtesnis PBS arba Susitarimas).

Šiuo metu Europos Sąjungos (ES) ir Uzbekistano Respublikos (Uzbekistanas) santykiai grindžiami 1996 m. birželio 21 d. Briuselyje pasirašytu ir 1999 m. liepos 1 d. įsigaliojusiu Partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimu (toliau – PBS).

2017 m. spalio 9 d. Taryba priėmė sprendimą, kuriuo suteikiami įgaliojimai pradėti derybas su Uzbekistano Respublika dėl tvirtesnio partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimo. Derybos dėl Susitarimo pradėtos 2018 m. lapkričio mėn. Europos Sąjunga ir Uzbekistano Respublika derybas dėl tvirtesnio PBS užbaigė 2022 m. birželio mėn. 2022 m. liepos 6 d. tvirtesnio PBS tekstą parafavo vyriausieji derybininkai.

Šis Susitarimas yra svarbus žingsnis stiprinant ES politinį ir ekonominį bendradarbiavimą su Vidurine Azija. Juo bus sudarytos sąlygos stiprinti politinį dialogą ir bendradarbiavimą įvairiose srityse, todėl ES galės veiksmingiau plėtoti dvišalius ryšius su Uzbekistano Respublika.

Į tvirtesnį PBS įtrauktos įprastinės ES nuostatos dėl žmogaus teisių, Tarptautinio baudžiamojo teismo, masinio naikinimo ginklų, šaulių ir lengvųjų ginklų ir kovos su terorizmu. Be to, jame numatytas bendradarbiavimas apima tokias sritis kaip sveikata, aplinka, klimato kaita, energetika, mokesčiai, švietimas ir kultūra, darbas, užimtumas ir socialiniai reikalai, mokslas bei technologijos ir transportas. Susitarime taip pat aptariami teisinio bendradarbiavimo, teisinės valstybės principo, pinigų plovimo ir teroristų finansavimo, organizuoto nusikalstamumo ir korupcijos klausimai. Tikimasi, kad prekybai skirta Susitarimo dalimi bus užtikrinta geresnė ekonominės veiklos vykdytojų reglamentavimo aplinka, todėl ES įmonės gaus didelės ekonominės naudos. Tvirtesnis PBS nėra į Reglamentavimo kokybės ir rezultatų programos (REFIT) taikymo sritį patenkanti iniciatyva.

Susitarimu nustatoma institucinė sistema, kurią sudaro Bendradarbiavimo taryba, Bendradarbiavimo komitetas ir Parlamentinio bendradarbiavimo komitetas (žr. VII antraštinę dalį „Institucinės, bendrosios ir baigiamosios nuostatos“), Intelektinės nuosavybės teisių pakomitetis, taip pat sudaromos sąlygos steigti pakomitečius ir kitus organus, kurie padėtų Bendradarbiavimo tarybai. Juo taip pat nustatoma pareigų vykdymo tvarka, kuri būtų taikoma, jei viena iš Šalių nevykdytų pagal Susitarimą tenkančių pareigų.

Įsigaliojęs Susitarimas pakeičia 1996 m. birželio 21 d. pasirašytą Europos Bendrijų bei jų valstybių narių ir Uzbekistano Respublikos partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimą.

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Tvirtesnis PBS grindžiamas atitinkamais Uzbekistano Respublikos ir ES užmojais ir poreikiais, kad būtų plėtojami dvišaliai santykiai, atsižvelgiant į 2019 m. birželio 17 d. Tarybos išvadas dėl naujosios ES Vidurinės Azijos strategijos. Susitarimu bus prisidedama prie 2019 m. gegužės 15 d. priimtos naujosios ES Vidurinės Azijos strategijos įgyvendinimo.

Tvirtesniu PBS modernizuojamas 1999 m. PBS – išplečiama jo taikymo sritis įtraukiant naujas bendradarbiavimo sritis ir pagal Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) taisykles ir regioninius ekonominius susitarimus iš esmės atnaujinama prekybos ir ekonominių santykių reguliavimo sistema.

Įgyvendinus Susitarimą jis bus naudingai papildytas bendrosios lengvatų sistemos (BLS+) mechanizmu, kuriuo Uzbekistanas naudojasi nuo 2021 m. Pagal šią sistemą suteikiamos papildomos muitų tarifų lengvatos, jei laikomasi 27 pagrindinių žmogaus teisių, valdymo, aplinkos ir darbo konvencijų.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Pagal tvirtesnį PBS visapusiškai laikomasi Sutarčių ir išsaugomas Sąjungos teisinės tvarkos vientisumas ir autonomija. Juo puoselėjamos Sąjungos vertybės, tikslai ir interesai ir užtikrinamas jos politikos ir veiksmų nuoseklumas, veiksmingumas ir tęstinumas.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

– **Materialinis teisinis pagrindas**

Remiantis Teismo praktika, jeigu ES priemonės analizė parodo, kad ja siekiama dviejų tikslų arba ją sudaro dvi dalys ir jeigu vieną iš tų tikslų ar dalių galima laikyti pagrindiniu arba svarbesniu tikslu ar pagrindine arba svarbesne dalimi, o kita dalis ar kiti tikslai yra tik papildomi, priemonė turi būti grindžiama tik vienu teisiniu pagrindu – tuo, kurio reikalauja pagrindinis ar svarbesnis tikslas arba dalis. Išimtiniais atvejais, jeigu nustatoma, kad priemone tuo pat metu siekiama kelių tikslų arba ją sudaro kelios dalys, kurie (-ios) yra neatsiejamai susiję (-ios) ir nė vienas (-a) iš jų nėra tik papildomas (-a), ir todėl taikytinos skirtingos Sutarties nuostatos, tokia priemonė turi būti grindžiama skirtingais atitinkamais teisiniais pagrindais (žr. 2006 m. sausio 10 d. sprendimą *Komisija prieš Parlamentą ir Tarybą*, C-178/03, EU:C:2006:4, 42 ir 43 punktai; 2014 m. birželio 11 d. sprendimą *Komisija prieš Tarybą*, C-377/12, EU:C:2014:1903, 34 punktas; 2016 m. birželio 14 d. sprendimą *Parlamentas prieš Tarybą*, C-263/14, EU:C:2016:435, 44 punktas, ir 2018 m. rugsėjo 4 d. sprendimą *Komisija prieš Tarybą* (Susitarimas su Kazachstanu), C-244/17, EU:C:2018:662, 40 punktas).

Šiuo konkrečiu atveju Susitarimu siekiama dviejų pagrindinių tikslų ir jį sudaro dvi pagrindinės dalys, kurie susiję su bendros prekybos politikos ir vystomojo bendradarbiavimo sritimis. Todėl siūlomo sprendimo teisinis pagrindas turėtų būti Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 207 ir 209 straipsniai[1].

Pažymima, kad į Susitarimą neįtrauktos valstybių narių kompetencijai priklausančios sritys, todėl nereikalaujama, kad valstybės narės taptų šio Susitarimo Šalimis.

– **Procedūrinis teisinis pagrindas**

[1] Paramos vystymuisi komiteto (DAC) oficialios paramos vystymuisi gavėjų sąraše, galiojančiame atsiskaitant dėl 2020, 2021, 2022 ir 2023 m. srautų, Uzbekistano Respublika yra mažesnių vidutinių pajamų šalis, kaip nurodyta 2021 m. birželio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/947, kuriuo nustatoma Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonė „Globali Europa“, 3 straipsnio 3 dalyje.

SESV 218 straipsnio 5 dalyje numatyta, kad Taryba priima sprendimą dėl susitarimo pasirašymo.

SESV 218 straipsnio 8 dalyje nustatyta, kad Taryba sprendžia kvalifikuota balsų dauguma, išskyrus SESV 218 straipsnio 8 dalies antroje pastraipoje nurodytas aplinkybes, kai Taryba sprendžia vieningai. Atsižvelgiant į tai, kad minėtos dvi svarbesnės Susitarimo dalys yra prekybos politika ir vystomasis bendradarbiavimas, šiuo konkrečiu atveju taikoma balsavimo kvalifikuota balsų dauguma taisyklė.

Tarybai suteikus įgaliojimus pasirašyti, pagal ES sutarties 17 straipsnį Komisija turi išimtinę teisę atstovauti Sąjungai išorės santykiuose.

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

Susitarimas apima ES išimtinės kompetencijos klausimus, kaip antai bendrą prekybos politiką, ir lygiagrečios kompetencijos ES dalį, kaip antai vystymosi politiką. Juo stiprinamas ES ir Uzbekistano Respublikos politinis dialogas ir bendradarbiavimas. Todėl reikalingi ES lygmens veiksmai.

- **Proporcingumo principas**

Susitarimu neviršijama to, kas būtina norint pasiekti politikos tikslus stiprinti ES ir Uzbekistano Respublikos santykius, siekiant remti demokratines reformas, teisinės valstybės principo laikymąsi ir darnią ekonominę plėtrą, kaip priemonę Uzbekistano Respublikos stabilumui ir saugumui didinti. Dėl Susitarimo Sąjungai nereikia iš dalies keisti savo taisyklių, reglamentų ar standartų jokioje reguliuojamoje srityje.

3. KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTASIAIS SUBJEKTAIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

- **Konsultacijos**

Taryba visais derybų etapais buvo reguliariai informuojama ir su ja buvo konsultuojamasi atitinkamoje Tarybos darbo grupėje, visų pirma Rytų Europos ir Vidurinės Azijos darbo grupėje ir Prekybos politikos komitete.

Europos Parlamentas buvo reguliariai ir nedelsiant informuojamas visų derybų metu.

Vyriausiasis įgaliotinis ir Komisija mano, kad Tarybos derybiniuose nurodymuose nustatyti tikslai pasiekti ir Susitarimo projektas gali būti pateiktas pasirašyti.

- **Poveikio vertinimas**

Poveikio vertinimas nebuvo atliktas, nes Susitarimu iš esmės atnaujinamas ir sustiprinamas galiojantis PBS, todėl juo nebus nustatytos naujos svarbios bendradarbiavimo sritys, kurios darytų didelį ekonominį ir socialinį poveikį arba poveikį aplinkai. Numatomas poveikis yra daugiausia politinis, nes ES siekia sustiprinti šalies partnerės politinę kryptį ir padidinti ES politinį kapitalą. Uzbekistano Respublikoje galima tikėtis teigiamų socialinių pasekmių, daugiausia susijusių su numatytomis nuostatomis dėl teisinės valstybės, žmogaus teisių ir saugumo. Taip pat tikimasi, kad pagerėjus verslo aplinkai padidės prekyba, tačiau dėl to nekyla jokio pavojaus Susitarimo Šalių konkretiems pramonės sektoriams, nes Uzbekistano Respublika ir ES nekonkuruoja tuose pačiuose sektoriuose. Manoma, kad poveikio vertinimo parengimas neduotų panaudotiems ištekliams proporcingų rezultatų.

2024/0259 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl Europos Sąjungos ir Uzbekistano Respublikos tvirtesnio partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimo pasirašymo Europos Sąjungos vardu

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 207 ir 209 straipsnius kartu su 218 straipsnio 5 dalimi,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

(1) 2018 m. liepos 16 d. Taryba suteikė įgaliojimus pradėti derybas su Uzbekistano Respublika dėl Tvirtesnio partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimo;

(2) Šalių noru plačiu mastu ir naujoviškai stiprinti ir plėsti santykius pagrįstos derybos dėl Tvirtesnio partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimo (toliau – Susitarimas) buvo sėkmingai baigtos 2022 m. liepos 6 d. parafavus Susitarimą;

(3) todėl susitarimas turėtų būti pasirašytas Europos Sąjungos vardu;

(4) vadovaudamasi Sutartimis, Komisija turi užtikrinti, kad Susitarimas būtų pasirašytas, su sąlyga, kad jis bus sudarytas vėliau,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

1. Europos Sąjungos vardu patvirtinamas Europos Sąjungos ir Uzbekistano Respublikos tvirtesnio partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimo pasirašymas su sąlyga, kad minėtas Susitarimas bus sudarytas.

2. Pasirašyti numatomo Susitarimo tekstas pridedamas prie šio sprendimo.

2 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė